



PRAVIDLA PRO POPIS

20. prosince

2019

Dokument verze 8.4

Pravidla pro popis periodik

Vychází z dokumentu Definice metadatových formátů pro digitalizaci periodik verze 1.7.2 dostupný na webu [NDK](#).

Změny:

Kdo	Verze	Datum	Změna
Miroslava Beňačková, Pavlna Kočišová	8.4	20.12. 2019	Celková revize, opravy, rozšíření a upřesnění nejasností Doplnění charakteristik jednotlivých typů stran a označení stran, které je nutné popsat Změna české varianty pojmu „cover“ a „jacket“ Úprava pravidel v části Posun v číslování v sekci Číslo vydání Přidání dalších formátů zápisu data vydání Úprava pravidla o nepřiraditelných obálkách Úprava pravidla o aktualizovaných vydáních Přidána sekce o obálce ročníku Přidána pravidel pro popis po cenzuře opravených vydání. Přidána poznámka o popisu ročníkových příloh
Pavlna Kočišová, Ondřej Lehrl	8.3.1	12. 12. 2018	Upřesnění popisu více ročníků v jednom svazku v kapitole 4.1
Pavlna Kočišová, Ondřej Lehrl	8.3	11. 4. 2018	Změna zápisu v kapitole 4.1 Popis více ročníků v jednom svazku Úprava pravidel v případě aktualizovaných vydání v kapitole 2.3 Číslo vydání
Pavlna Kočišová	8.2.1	1. 2. 2018	Oprava chyby – změna z „Index“ na „index“
Pavlna Kočišová	8.2	3. 1. 2018	Doplnění typů stran, úprava možností popisu data vydání
Ondřej Lehrl, Zdeněk Vašek	8.1	1. 4. 2017	Doplnění pravidel pro popis ročenek
Iveta Lodrová	8	24. 9. 2015	Celková revize, opravy, sjednocení s aktuální DMF
Pavla Rychtářová- Švástová	7	10. 8. 2012	Přidán typ strany „mapa“ (map)

Další připomínky zasílejte na e-mail: pavlna.kocisova@nkp.cz nebo miroslava.benackova@nkp.cz

Obsah

1. Popis strany	4
1.1 Paginace (čísla stránek)	4
1.2 Typ strany	8
2. Popis čísla (výtisku).....	14
2.1 Název a podnázev.....	14
2.2 Autor	14
2.3 Číslo vydání	14
2.4 Typ vydání (čísla).....	16

2.5 Datum vydání	17
2.6 Typ výtisku	18
2.7 Defekty ve vydání.....	19
2.8 Obálka ročníku	20
3. Popis přílohy	21
4. Popis ročníku.....	23
4.1 Číslování ročníků	23
4.2 Datum vydání	24
4.3 Defekty ročníku	24
5. Popis titulu	25
6. Další.....	26
6.1 ISSN.....	26
6.2 Jazyk	26
6.3 Jiný titul ve svazku	27

1. Popis strany

Číslování stran se uvádí v METS dokumentu ve fyzické strukturální mapě, která sdružuje všechny reprezentace jedné strany.

```
<mets:structMap LABEL="Physical_Structure" TYPE="PHYSICAL">
  <mets:div LABEL="Chemické listy no.6 1951" TYPE="Periodical" ID="DIV_P_0000"
  DMDID="MODSMD_ISSUE_0001">
    <mets:div ID="DIV_P_PAGE_0000" ORDER="0" ORDERLABEL="[437a]
    TYPE="titlePage">
      <mets:fptr FILEID="MC_anl001-000003_0001"/>
      <mets:fptr FILEID="UC_anl001-000003_0001"/>
      <mets:fptr FILEID="ALTO_anl001-000003_0001"/>
      <mets:fptr FILEID="TXT_anl001-000003_0001"/>
      <mets:fptr FILEID="AMD_anl001-000003_0001"/>
    </mets:div>
  </mets:div>
</mets:structMap>
```

1.1 Paginace (čísla stránek)

a. Běžné číslování

Číslo strany se uvádí arabskými čísly, pokud není vytištěno jinak. Pokud na stránce není číslo vytištěno, dopočítá se dle pravidel uvedených v bodu d.

b. Chybné číslování

Pokud se v paginaci nachází chybný údaj, ale jinak je zachována posloupnost, údaj se dopočítá a uvede se správný, do poznámky se neuvádí nic.

V případě, že chyba v číslování narušuje posloupnost, je možné využít zápisu např. 55 [58] (na prvním místě zápisu se uvádí vytištěný údaj a v hranaté závorce na druhém místě pak údaj dopočítaný) a do poznámky na úrovni výtisku se uvede “chybný údaj v paginaci”. Tento způsob zápisu musí schválit vlastník – zadavatel.

```
<mods:physicalDescription>
  <mods:note>chybný údaj v paginaci</mods:note>
</mods:physicalDescription>
```

Vyskytne-li se tato chyba opakovaně, je možnost vytištěný údaj neopravovat a v poznámce na úrovni výtisku se zapíše formulace “nekonzistence v paginaci”. Tento způsob zápisu musí schválit vlastník – zadavatel.

Pokud v číslování stran dojde k posunu celé paginace (např. číslování se posune o 10 stran zpět a je v této řadě očíslován zbytek knihy) uvedeme to, co je natištěno a do poznámky: “nekonzistence v paginaci”.

```
<mods:physicalDescription>  
  <mods:note>nekonzistence v paginaci</mods:note>  
</mods:physicalDescription>
```

Pokud jsou strany v chybném pořadí svázané, ale nejsou chybně očíslovány, při editaci toto pořadí upravíme do pořadí čtení a řídíme se pravidly jako při běžném číslování.

c. Prázdná strana

V případě výskytu prázdných stran se tyto strany označí typem strany prázdná strana (blank). Není třeba uvádět zápis čísla strany v hranatých závorkách, pokud není porušena číselná řada. V opačném případě se čísla dopočítají podle pravidel bodu 6 a v hranatých závorkách se uvedou.

Pokud periodikum obsahuje více po sobě jdoucích prázdných stran, je vždy na rozhodnutí vlastníka-zadavatele, zda se zařadí či odstraní. Odstranit se mohou, pokud nejsou započítány do paginace a je dodrženo střídání levé a pravé strany.

d. Nenatištěná čísla stran

Nechybí v číselné řadě

- i. Na začátku výtisku, tj. všechny strany před stranou č. 1, se očíslojí abecedně s prefixem 1 v hranatých závorkách [1a], [1b], [1c], [1d]..., 1
- ii. Kdekoliv jinde ve výtisku se strany očíslojí abecedně s prefixem čísla strany předcházející nečíslované strany v hranatých závorkách 25, 26, [26a], [26b], 27, 28
- iii. Za poslední číslovanou stranou výtisku abecedně 15, [15a], [15b]..., následuje další číslo s první číslovanou stranou, předchozí nečíslované strany budou [16a], [16b], 16. Dodržujeme i u posledního čísla výtisku, na které již další číslo nenavazuje.

Dle výše uvedeného postupujeme i v případě, kdy číslo strany není natištěno, nechybí v číselné řadě a strany obsahují inzerci.

Chybí v číselné řadě

- i. Na začátku výtisku, tj. do první strany s vytištěným číslem, se dopočítá a uvede v hranatých závorkách [1], [2], [3], 4, 5, 6...

ii. Uprostřed výtisku se dopočítá a uvede bez závorek.

iii. Na konci výtisku, tj. od poslední strany s vytištěným číslem, se dopočítá a uvede v hranatých závorkách ...256, 257, 258, [259], [260], [261], pokud má následující průběžnou paginaci, čísluje se takto ...256, 257, 258, [258a], [258b], [258c].

Pozn.: Při použití písmen vynecháme písmeno „ch“ a písmena s diakritikou (ˇ, ‘, °).

Čísla dopočítaných stran se snažíme vždy odvodit z předlohy, resp. z kontextu po sobě následujících stran.

Příklad:

Pokud po natištěné straně 16 následují tři nečíslované strany a další natištěné číslo je 18, vypadá správný zápis těchto stran takto: 16, [16a], [16b], [17], 18 atd., (znamená to, že s. [16a], [16b] navazuje na s. 16).

Pozor: Je možný i tento zápis: 16, [17], [17a], [17b], 18 atd., (znamená to, že s. [17a], [17b] navazuje na s. [17]).

Tento případ se týká hlavně různých nečíslovaných tabulek, vyobrazení, map a dalších vložených údajů. V tomto případě budou v hranaté závorce všechny tři nečíslované strany.

e. Římské číslování

V případě římského číslování platí stejná pravidla jako u arabského číslování. Jsou-li strany číslovány římskými číslicemi, dodržíme toto číslování s pravidlem co nejkratšího způsobu zápisu, při dodržení následujících pravidel:

- římská čísla se zapisují kombinací znaků I, V, X, L, C, D, M.
- římská čísla se skládají psaním od nejvyšší hodnoty k nejnižší (MDL = 1550) s možností kombinace tří stejných římských číslic
- menší římská číslice před větší znamená odečet (takto se odečítá jen jediná římská číslice - nikdy nepoužívat v odečtu zápis dvou stejných číslic např. nesprávně pro 8 bude zápis IIX)
- pro odečet dle výše uvedeného se užívají pouze římské číslice I, X, C; v matematickém kontextu zcela výjimečně také M. POZOR, pro odečet nebyly používány římské číslice V, L, D (pro číslo 90 správně: XC, pro číslo 1900 správně MCM; pro číslo 95 správně XCV nesprávně: VC = 95 i přesto, že zápis splňuje podmínku, že je kratší).
- číslice I se pro odečítání většinou užívá jen před V, X (pro 1999 nesprávně MIM místo MCMXCIX)

- pokud chybí očíslované stránky mezi stránkami s římským číslováním a logicky je můžeme zařadit k římsky číslovaným stranám, řídíme se stejnými pravidly jako u číslování nečíslovaných stran uvedeného v bodu d (např. mezi stranou XVII a XVIII jsou dvě nečíslované stránky, zápis bude vypadat následovně: XVII, [XVIIa], [XVIIb], XVIII...).
- v případě, kdy se v předloze vyskytuje IIII namísto IV, nezachováváme tvar podle předlohy, ale použijeme běžnou formu zápisu.

Ve všech ostatních případech dodržujeme arabské číslování.

f. Zápis čísel u dvoustrany

Dvoustrana, která zpravidla obsahuje nedělitelné informace, nalézající se na levé i pravé straně obrazového pole dokumentu (např. fotografie, mapa, tabulka, nadpis), se může naskenovat nebo následně zpracovat tak, že obě strany jsou na jednom skenu (nepovinné). Pak se uvedou dvě čísla stránek bez mezery k jedné reprezentaci a výsledný zápis bude 5,6 :

```
<mets:div ID="DIV_P_PAGE_0000" ORDER="0" ORDERLABEL="5,6"
TYPE="normalPage">
  <mets:fptr FILEID="MC_anl001-000003_0001"/>
  <mets:fptr FILEID="UC_anl001-000003_0001"/>
  <mets:fptr FILEID="ALTO_anl001-000003_0001"/>
  <mets:fptr FILEID="TXT_anl001-000003_0001"/>
  <mets:fptr FILEID="AMD_anl001-000003_0001"/>
</mets:div>
```

Dvoustrana bez čísel stran – pokud dvoustrana nemá jedno nebo obě čísla stránek, uvede se toto číslo (obě čísla) v závorkách. Mohou tak nastat tři následující kombinace: např. [4],5 ; 4,[5] ; [4],[5] nebo [4,5].

g. Sloupce

Pokud nejsou číslovány strany, ale sloupce textu (na jedné stránce jsou natištěna dvě čísla), postupujeme obdobně jako u dvoustran a řídíme se fyzickou předlohou. Tedy pokud jsou na straně sloupce označené 9 a 10, do popisu strany zapíšeme 9,10.

Pokud chybí jeden nebo obě čísla sloupců, zapisují se stejně jako u dvoustran, např. [4],5; 4,[5]; [4],[5] nebo [4,5].

Pokud nejsou sloupce číslovány, vygeneruje se číselná řada.

(V závislosti na požadavku vlastníka - zadavatele se může vygenerovat číselná řada pro každou stránku bez ohledu na číslování sloupců (pokud jsou sloupce číslovány abecedně, nebo ne průběžnou číselnou řadou). Vždy konzultovat s vlastníkem - zadavatelem, který rozhodne o způsobu číslování.)

1.2 Typ strany

V dokumentech je nutné popsat následující typy stran: obálka, přední desky, přední přideščí, normální strana, titulní strana, obsah, zadní přideščí, zadní desky, obálka, hřbet, volný list, mapa (která je volným listem), rejstřík, seznam ilustrací, seznam map, seznam tabulek.

Popis ostatních stran je dobrovolný.

Je možné popsat strany následujícími typy. Jaká úroveň popisu se zvolí, záleží na typu projektu a podmínkách zadavatele.

- **Titulní strana (titlePage)**

Stránka na začátku dokumentu, obsahující zpravidla úplné názvové údaje, údaje o odpovědnosti a úplné či neúplné údaje nakladatelské, někdy údaj o pořadí a druhu vydání apod. U tištěných dokumentů představuje líc titulního listu.

Obsahuje informace o čísle (příloze) a datu vydání ročníku či výtisku, popř. charakteristický grafický prvek, a většinou se nachází na začátku výtisku či ročníku. Pokud se v daném výtisku vyskytuje více takovýchto stran, považuje se za titulní první strana v dokumentu, pokud není obálkou. (v případě nejasností konzultovat s NK ČR).

- **Obsah (tableOfContents)**

Výčet názvů a podnázvů částí dokumentu v pořadí, jak se v dokumentu vyskytují, s označením stránky nebo sloupce, kde příslušné části začínají.

Pokud se na stránce vyskytuje v jakémkoli poměru ke zbývajcímu textu obsah, nastaví se typ strany na tuto hodnotu.

- **Prázdna strana (blank)**

Strana v tištěné knize, záměrně ponechaná bez tisku, např. na reverzu obsahu, vnitřních titulů apod. Je počítána do stránkování svazku.

Pro použití viz kap. 1.1 bod c.

- **Inzerce (advertisement)**

Inzerát je krátké textové či obrazové sdělení o nabídce, koupi apod., které je obvykle za úplatu zveřejněno v nějakém vhodném informačním médiu. Soubor všech inzerátů se označuje slovem inzerce, inzerování.

Typ strany inzerce se použije pouze v případě, že jde o celostránkový inzertní tisk, či o vloženou reklamu (požadavek na popis inzerce vždy určí vlastník – zadavatel před digitalizací, může to být jakákoliv strana, na které se vyskytuje reklama).

- **Normální strana (normalPage)**

Všechny ostatní strany než výše a níže popsané budou mít nastavenou hodnotu typu stránky normalPage – normální strana.

- **Desky (dříve Obálka; cover)**
- **Přední desky (frontCover)**
- **Zadní desky (backCover)**

Materiály spojené se hřbetem a boky knižního bloku za účelem ochrany při užívání.

Tímto typem označíme pouze první a poslední stranu přebalu časopisů (u ročenek či sborníků se vždy jedná o desky, noviny začínají titulní stranou).

Pokud jsou obálky vevázány na konci, přesuneme je k jednotlivým číslům pouze v případě, že u nich lze bezpečně určit, ke kterému číslu patří. Pokud není možné určit, ke kterému číslu patří, vytvoří se z obálek samostatné číslo označené: obálky. Více informací je možné nalézt v bodě 2.6 c.

- **Přední přideštití (frontEndSheet)**
- **Zadní přideštití (backEndSheet)**

Vnitřní strana přední a zadní desky vazby, popř. její výlep. Jako přideštití se označí jakákoliv vnitřní strana desky, i když není opatřena listem, který drží vazbu uvnitř knihy.

- **Hřbet (spine)**

Nejdůležitější část knižního korpusu, která chrání jeho vazbu. Složky jsou šity na vazy nebo je sešitý či slepený knižní blok v místě spojení pouze přelepen textilií. Spojení složek s deskami vazby je nejvíce namáháno, a proto bývá ještě přelepováno pokryvem z různých materiálů. Na pokryvu hřbetu se uvádějí údaje o titulu díla, autorovi, popř. evidenční údaje knihoven (signatury), původně umísťované na ořízku.

Hřbet je na konci, pokud nejsou ke svazku volné listy.

- **Volný list (flyleaf)**

Pod pojmem se myslí volná složka (loose-leaf book), tj. forma úpravy psací látky, kdy archy papíru s psaným textem byly jen volně poskládány. Na ochranu před poškozením nebo ztrátou části textu mohou být opatřeny společným obalem.

Také to může být jakákoliv příloha (list papíru), volně přiložená k dokumentu, nsvázaná do vazby.

Je vždy na konci, zařazujeme rub i líc.

Pokud je volným listem mapa, označíme jako mapu a zařadíme na konec. Pokud je svazek tvořen 2 samostatnými brožurami, obě popíšeme zvlášť a zařadíme za sebe).

- **Obálka (dříve Přebal; jacket)**

Ochranný obal knihy zhotovený zpravidla z kvalitního papíru vyšší plošné hmotnosti, často s křídovou úpravou nebo z jiného trvanlivého materiálu. Kromě funkce ochranné a ozdobné uvádí na přední a zadní straně a na obou záložkách základní bibliografické informace o díle a životopisné údaje o autorovi.

Tímto typem strany se bude označovat papírový přebal focený vcelku z přední strany (zadní strana bývá bílá bez informace) - u periodik zřejmě nebude časté.

- **Reprezentativní obálka periodika (frontJacket)**

Obecně to, co má být reprezentací periodika např. v Obálkách knih nebo v Krameriu.

Další typy stran, které se mohou použít v závislosti na požadavku stupně rozsahu popisu:

- **rejstřík (index)**

Sekundární dokument obsahující soupis významných pojmů nebo údajů objevujících se v dokumentu, uspořádaných podle jednotného principu (abecedně, systematicky, chronologicky) a doplněných odkazem na místo jejich výskytu. Rejstřík je součástí informačního aparátu primárního dokumentu.

- **seznam ilustrací (listOfIllustrations)**

Obrazový doprovod textu, který má výzdobnou, dokumentační nebo informační funkci.

- **ilustrace (illustration)**

Soupis obrazového doprovodu textu, použitého v daném dokumentu

- **mapa (map)**

Zmenšené, zevšeobecněné zobrazení povrchu Země, ostatních nebeských těles nebo nebeské sféry sestavené na základě matematických postupů na rovině a vyjadřující v konvenční formě,

pomocí smluvených znaků a v souladu s určením mapy rozmístění a vlastnosti objektů vázaných na příslušné povrchy.

- **seznam map (listOfMaps)**

Soupis zmenšeného, zevšeobecněného zobrazení povrchu Země použitých v daném dokumentu.

- **tabulka (table)**

Přehledně uspořádaný a graficky členěný seznam.

- **seznam tabulek (listOfTables)**

Soupis přehledně uspořádaného a graficky členěného seznamu.

- **bibliografie (bibliography)**

Seznam dokumentů zpracovaný podle určitých zásad, pravidel a hledisek.

- **dedikace (dedication)**

Připsání díla autorem určité osobě nebo instituci, jako výraz díků za podporu či podíl na jeho vzniku.

- **errata (errata)**

Seznam autorských nebo tiskových chyb, zjištěných po vytištění publikace, a jejich oprav.

Pozor: podle pokynů zadavatele se mohou použít i v případě, že jsou pouze na části strany (dle významu typu strany pro určitý dokument).

Další možné rozšíření typů stran pro vnitřní část dokumentu – article:

- **zpráva (news)**

Sdělení nějaké skutečnosti ústně nebo písemně, získaná informace o určité události, novina.

- **reklama (advertisement)**

Reklama je placená nebo neplacená propagace výrobku, služby, společnosti, obchodní značky nebo myšlenky různými prostředky (např. plakáty, inzeráty, nápisy, světla aj. oznámení), mající obvykle za cíl zvýšení prodeje.

- **abstrakt (abstract)**

Zkrácený výklad obsahu dokumentu nebo jeho části s hlavními věcnými údaji a závěry bez vlastní interpretace nebo hodnocení, který zdůrazňuje nové poznatky a umožňuje rozhodnout se o účelnosti studia původního dokumentu.

- **úvod (introduction)**

Počáteční samostatná část dokumentu, opisující jeho rámeček. Obvykle krátce shrnuje obsah dokumentu nebo jej vysvětluje. Úvod také může seznamovat se základy oboru či disciplíny, o které dokument pojednává.

- **recenze (review)**

Kritická analýza jednoho nebo několika dokumentů. V závislosti na hloubce, příp. šíři svého zpracování může získat samostatný vědecký význam.

- **hlavní článek (mainArticle)**

Krátký literární útvar, který je z hlediska obsahu časopisu významný.

- **úvodník (editorial)**

Článek umístěný na čelném místě tištěného nebo elektronického periodika napsaný v ich formě, v němž se redakce (zpravidla zastoupená šéfredaktorem) vyjadřuje k obsahu daného čísla.

- **nekrolog (obituary)**

Literární útvar kratšího rozsahu, esejistického nebo publicistického žánru, podávající základní údaje o životě určité významné osobnosti. Je psán zpravidla k nějaké příležitosti, při čemž jednou z nich může být úmrtí - v tom případě se jedná o nekrolog.

- **medailonek (bibliographicalPortrait)**

Esejistický útvar zobrazující a charakterizující nějakou osobnost. Jedná se spíš o tabulku s heslovitě vypsányi údaji o zpovídané osobě.

- **tiráž (colophon)**

V novinách obsahuje tiráž informace o jejich vydavatelích. Soupis bibliografických, vydavatelských a technických údajů o tiskovině, který je vytištěn v této tiskovině - v periodických publikacích na různých místech, v knihách obvykle na konci nebo též na začátku (rub titulního listu). Údaje, které má vydavatel tiskoviny v tiráži uvádět,

bývají stanoveny právními předpisy (o jeho autorství, vlastnictví autorských práv, podrobnostech o výrobě a vydání...). V novinách obsahuje tiráž informace o jejich vydavatelích.

- **rozhovor (interview)**

Interview je metodicky vedený rozhovor s cílem získat potřebné informace, používaný především v žurnalistice.

- **anotace (anotation)**

Stručný text charakterizující obsah dokumentu a popř. informující o autorovi, zaměření, vědecké nebo umělecké hodnotě dokumentu.

Pozn.: Pokud strana obsahuje DVA ÚDAJE, je třeba jeden upřednostnit. Praxe je následující: Titulní strana má přednost před obsahem; obsah před přideštím; přidešti před mapou (pokud její druhá část je na protější straně, pokud není, bude místo přidešti mapa).

2. Popis čísla (výtisku)

Údaje, zapisující se do MODS pro úroveň čísla periodika.

2.1 Název a podnázev

Každé číslo (výtisk, dále jen číslo) musí obsahovat název. Je-li uveden podnázev, uveďte se také. Zapisuje se do MODS pro úroveň čísla periodika pomocí elementů <titleInfo> a subelementů <title>, příp. <subTitle>.

```
<mods:mods ID="MODS_ISSUE_0001">
  <mods:titleInfo>
    <mods:title>Chemické listy</mods:title>
    <mods:subTitle>pro mladé chemiky</mods:subTitle>
  </mods:titleInfo>
</mods:mods>
```

U příloh se vyplňuje, kromě názvu periodika i název přílohy, pokud je k dispozici.

2.2 Autor

Údaje o odpovědnosti za číslo (pokud se liší pro číslo) se zapisují do MODS elementu <name>.

```
<mods:name type="personal">
  <mods:namePart type="family">Říha</mods:namePart>
  <mods:namePart type="given">Bohumil</mods:namePart>
  <mods:namePart type="date">1907-1987</mods:namePart>
  <mods:role>
    <mods:roleTerm type="code" authority="marcrelator">aut</mods:roleTerm>
  </mods:role>
</mods:name>
```

V případě, že autor používá více křestních jmen, všechny se zapíší do jediného elementu <namePart>.

2.3 Číslo vydání

Pořadové číslo vydání (čísla, výtisku) je uváděno (pokud je k dispozici) vždy arabskou číslicí, např. 17.

```
<mods:mods ID="MODS_ISSUE_0001">
  <mods:titleInfo>
    <mods:title>Chemické listy</mods:title>
    <mods:partNumber>17</mods:partNumber>
  </mods:titleInfo>
</mods:mods>
```

Dvojčíslo:

Pokud je daný výtisk dvojčíslo, budou uvedena obě čísla výtisku oddělena pomlčkou (bez mezery), např. 17-18 . Další sdělení o tom, že se jedná o dvojčíslo, se nikde neuvádí.

```
<mods:mods ID="MODS_ISSUE_0001">
  <mods:titleInfo>
    <mods:title>Chemické listy</mods:title>
    <mods:partNumber>17-18</mods:partNumber>
  </mods:titleInfo>
</mods:mods>
```

Chybné číslování výtisku

Pokud je prokazatelné, že je chybné číslování výtisku, uvede se do čísla výtisku pouze dopočítané číslo výtisku (bez závorky) a do poznámky se uvede: [chybný údaj v číslování výtisku](#). Např. máme číslo 26, za ním následuje č. 62, za ním následuje č. 28. **Je třeba ověřovat posloupnost datace!**

```
<mods:mods ID="MODS_ISSUE_0001">
  <mods:titleInfo >
    <mods:title>Chemické listy</mods:title>
    <mods:partNumber>27</mods:partNumber>
  </mods:titleInfo>
  <mods:physicalDescription>
    <mods:note>chybný údaj v číslování výtisku</mods:note>
  </mods:physicalDescription>
</mods:mods>
```

Posun v číslování

a. Pokud se číslování bezprostředně (do 10 čísel) vrací k původnímu číslování: např. číslo 26, za ním následuje č. 28 a č. 29, a dále znovu č. 29, pak v číslech 28 a 29 bude uveden zápis dle předchozího odstavce (tedy u č. 28 bude zapsán údaj 27 a v poznámce: [chybný údaj v číslování výtisku](#), v č. 29 bude údaj 28 a v poznámce opět jen [chybný údaj v číslování výtisku](#) a dále již správné pokračování č. 29).

b. Pokud je návrat k číslování až po více číslech (10 a více), čísla zůstávají tak, jak jsou tištěna v dokumentu (tzn., neopravují se, a do poznámky na úrovni ročníku se zapíše “**chybný údaj v číslování výtisků**”)

c. Číslo výtisku není uvedeno, a pokud nelze dopočítat, zapíše se datum. V případě ročenek se uvede číslo výtisku 1 nebo logicky tak, aby byla doplněna řada.

Pokud ročenky, sborníky vycházely v očíslované řadě, jako číslo výtisku se vždy použije tento údaj (pokud není ve knize číselný údaj popsán jako ročník).

***Pozn.:** V případě ročenek, jejichž datum (rok) vydání je v katalogizačním záznamu popsán dle roku, NA KTERÝ jsou vydávány, (nikoliv podle SKUTEČNÉHO data vydání), zohlední se tato skutečnost v popisu čísla výtisku, kde se místo čísla 1 uvede KONKRÉTNÍ ROK, na který je daný svazek vydán. (např. „2013”, nebo pokud je svazek vydán na více let zapíše se “2013-2014”). Ve způsobu popisu na úrovni ročníku se dále nic nemění. Ročenky, jejichž rok vydání se v katalogizačním záznamu shoduje se skutečným datem vydání, se popisují klasicky dle zavedeného způsobu. V případě nedopočitatelného čísla je řešení zmíněno v bodě c.*

Pozn.2: Aktualizovaná vydání:

Je třeba hlídat popis svazku v Alephu. Při popisu aktualizací se musí zohlednit základní dílo, a to tak, že do čísla bez aktualizace se zapíše “základní dílo“ a do všech ostatních čísel (na svazku bude uvedeno x. aktualizace, x. aktualizované vydání, x. doplněné vydání, x. upravené vydání, apod.) se do čísla zapíše číslo aktualizace “**2. aktualizace**“.

2.4 Typ vydání (čísla)

Pokud je k dispozici více druhů vydání (ranní, polední, odpolední, večerní vydání), zapíše se do MODS pro úroveň čísla periodika, elementu <genre> jako obsah atributu TYPE. Možné hodnoty jsou:

- normal (běžné)
- morning (ranní)
- afternoon (odpolední)
- evening (večerní)
- sequence_X (X = pořadí vydání v jednom dni, sequence_1 = první vydání toho dne atd.)
- corrected (opravené)
- special (zvláštní, mimořádné, na ukázkou, zkonfiskované apod.)
- supplement (příloha, která není součástí výtisku – ověřit v Alephu zda příloha nemá vlastní ISSN)

`<mods:genre type="normal">issue</mods:genre>`

Řazení výtisků

(Tyto podmínky se vztahují k řazení čísel při zpřístupnění - např. v Krameriu 4 apod.).

Pokud je číslování identické např. pro ranní i večerní vydání, ale večerní vydání vycházelo předešlého dne, pak bude zařazeno před ranní vydání. V případech shodné datace i číslování platí následující pořadí řazení:

- ranní vydání;
- polední vydání;
- odpolední vydání;
- večerní vydání.
nebo
- 1. vydání
- 2. vydání
- 3. vydání atd.

POZOR:

i. Vyskytnou-li se dva výtisky se shodným číslováním výtisku a rozdílnou datací, předradí se výtisk s nižším datem druhému.

ii. Vyskytnou-li se dva výtisky se shodným číslováním výtisku a stejnou datací, předradí se výtisk dle pořadí vydání (1. vydání, 2. vydání atd.).

iii. Regionální mutace se skenují zvlášť jako samostatný titul, v případě, že už jsou naskenovány spolu, řadí se abecedně (pražské vydání, severočeské vydání, západočeské...).

2.5 Datum vydání

Datum vydání výtisku se zapisuje dle údajů, které jsou k dispozici anebo které lze dopočítat. Bude uveden den, měsíc a rok. Pokud není uvedena datace a nelze dohledat den, označíme datum vydání měsícem (např. 09.1998), pokud nelze zjistit měsíc, alespoň rokem (např. 1998). Žádný z těchto údajů se nezapisuje do závorky. Datum vydání se zapisuje do MODS do elementu <originInfo>, subelementu <dateIssued> následujícím způsobem, vždy bez mezer:

- DD.MM.RRRR - pokud známe den (např. 27.01.1998)
- MM.RRRR - pokud známe pouze měsíc (např. 01.1998)
- RRRR - pokud známe pouze rok (např. 1998)
- MM.-MM.RRRR - vydání pro více měsíců (např. 01.-02.1998)
- MM.RRRR-MM.RRRR – vydání pro více měsíců (např. 12.1998-01.1999)
- DD.MM.-DD.MM.RRRR - vydání pro více dní (např. 31.01.-01.02.1998)
- DD.MM.RRRR-DD.MM.RRRR – vydání pro více dní (např. 31.12.1998-01.01.1999)

- DD.-DD.MM.RRRR – vydání pro více dní (např. 02.-03.02.1998)

Je možné využít atribut “qualifier” s hodnotou “approximate”, pokud nevíme přesné datum.

```
<mods:originInfo>
```

```
  <mods:dateIssued qualifier=”aproximate”>11.5.1951</mods:dateIssued>
```

```
</mods:originInfo>
```

Při chybách v dataci platí stejný princip jako u čísla vydání (dopočítáme správný údaj, lze-li). Do poznámky se uvede: [chybný údaj v dataci](#).

a. Pokud se bezprostředně vrací k původní dataci, pak se uvádí dopočítaný údaj, který se nezapisuje do závorky.

b. Pokud je návrat ke správné dataci až po více číslech (*rozsah určí vždy vlastník dokumentu*), údaj zůstává tak, jak je tištěn v dokumentu.

V případě, že není natištěn žádný datumový údaj a nelze ho dopočítat: dle data vydání ročníku. Za datum vydání nepovažujeme údaj: “imprimatur”, “dáno do tisku”.

2.6 Typ výtisku

Mohou být následující:

- a.** Číslo periodika – běžné číslo periodika
- b.** Příloha – pravidelná, nepravidelná i speciální
- c.** Nespecifikováno – výtisk, který nelze zařadit do předchozích dvou kategorií

Typickým příkladem může být, že obálky, které se dochovaly, byly zařazeny samostatně do dokumentu (nejčastěji bude použito následující členění, viz ca-cc). O způsobu zpracování musí vždy rozhodnout vlastník-zadavatel podle konkrétního dokumentu.

ca. Pokud lze zjistit pořadí (jsou známa čísla, datace, paginace...), a lze je zařadit do výtisku, tak vždy zařadit.

cb. Pokud lze zjistit pořadí (jsou známa čísla, datace, paginace...), ale výtisk má průběžnou paginaci a u obálek je použito samostatné číslování – např. římskými čísly, zařadí se k výtiskům.

cc. Pokud nelze zjistit pořadí, dataci ani jiný způsob rozčlenění, očíslování se strany arabskými čísly v pořadí, v jakém se dochovala předloha, v dataci výtisku se uvede datace celého roku nebo rozpětí roků, v čísle výtisku se uvede „ obálky“ a doplní se rozsah a všechny obálky budou v jednom výtisku; ve struktuře ročníku budou vždy zařazeny na konci. V poznámce

bude uveden stav obálek (obálka č. 4, 24, 28 a 30 není k dispozici), případně k dispozici pouze obálka č. 1, 2, 80.

d. Dodatek - jedná se o různé dotisky k číslům a podobně.

2.7 Defekty ve vydání

Pokud ve výtisku chybí strana či několik stran, zapíše se do poznámky výtisku. Pro zápis chybějících stran bude použita jednotná terminologie. Zápis musí být vždy v číselné posloupnosti. Pokud např. chybí v daném výtisku strana 5, 6 dále strany 13, 14 a strany 25, 26 bude zápis následující:

```
<mods:physicalDescription>  
  <mods:note>s. 5–6, 13-14, 25-26 není k dispozici</mods:note>  
</mods:physicalDescription> OK
```

Pokud se ve výtisku vyskytují nekvalitní a poškozené strany, do poznámky výtisku se nezapisují.

Pokud se vyskytují u jednoho výtisku dva chybné údaje a žádný z nich se neopravuje, je možné je spojit do jednoho zápisu (např. chybný údaj v dataci a číslování výtisku). Pokud se vyskytl chybný údaj v paginaci, který se neopravuje (větší rozsah nesprávné paginace), zapíše se pouze u výtisku, u kterého došlo k posunu (chybné paginaci) a v dalších navazujících výtiscích se již nic nezapisuje až do změny (návratu ke správnému číslování).

```
<mods:physicalDescription>  
  <mods:note>chybný údaj v dataci a číslování výtisku</mods:note>  
</mods:physicalDescription>
```

Pokud ve výtisku strany jsou, ale z důvodu chyby tisku jsou z větší části nebo úplně nepotíštěné, zapíše se např. “ s. 2-3 chybějící tisk ”.

Pokud ve výtisku chybí obálka/obálky, zapíše se “ obálky nejsou k dispozici; přední/zadní obálka není k dispozici; obálky k č. 5-6 nejsou k dispozici ”

Mezi jednotlivými zápisy je vždy středník, např. “s. 5 není k dispozici; chybný údaj v dataci”.

2.8 Obálka ročníku

Pokud dokument obsahuje obálku, která nese informace společné pro všechny výtisky ročníku, jedná se o obálku ročníku, a v tomto případě bude obálka ročníku samostatný výtisk (číslo periodika) a popisovat se bude takto:

- číslo výtisku: “obálka ročníku“
- datum vydání: dle toho co je natištěno, pokud není natištěno: dle data vydání ročníku

3. Popis přílohy

Přílohou (Supplement) se rozumí volně vložená entita do jednotlivého čísla, např. mapa, obsah celého ročníku, CD/DVD apod. Pravidla pro popis příloh jsou shodná s pravidly pro popis čísla periodika.

Rozlišujeme 3 druhy příloh periodik:

a. Příloha, která se neskenuje, ale chceme o ní vytvořit bibliografický záznam, dát najevo čtenáři, že existuje – to může být např. CD/DVD, pohlednice, plakát apod.

- digitální podoba přílohy (pokud existuje) není součástí balíčku čísla (Issue)
- popis lze udělat v rámci popisu přílohy (Supplement) v MODS
- taková příloha není součástí logické strukturální mapy formátu METS

b. Příloha, která se skenuje spolu s číslem - podobného typu, tvaru a velikosti jako je popisované číslo periodika.

- digitální podoba přílohy je, spolu s číslem (Issue), součástí balíčku čísla (Issue) a je součástí hlavního METS záznamu
- popis lze udělat v rámci popisu přílohy (Supplement) v MODS
- taková příloha může mít vnitřní části (InternalPart) stejně jako číslo (Issue) a jejich text je součástí ALTO XML, které je společné pro číslo (Issue) i přílohu (Supplement)
- taková příloha je součástí logické strukturální mapy formátu METS
- taková příloha je součástí fyzické strukturální mapy formátu METS (linky mezi jednotlivými soubory reprezentujícími stránky a popisnými metadaty)
- pokud má příloha stejné číslo výtisku jako číslo periodika a nemá svůj vlastní název, pak je u výtisku vyplněn shodný název s číslem, číslo výtisku, datum vydání, typ výtisku příloha
- příloha však může mít svůj vlastní název, tento název je pak zapsán do hlavního názvu přílohy

c. Příloha, která se skenuje zvlášť, na čísle nezávisle - **odlišného typu, tvaru a velikosti** než je popisované číslo periodika.

- taková příloha se zpracovává z pohledu katalogizace jako „nezávislé“ periodikum, z pohledu digitalizace pak jako „nezávislý“ časopis
- může se jednat o přílohy časopiseckého typu vycházející u různých deníků (Pátek u Lidových Novin, čtvrtletní příloha MF Dnes apod.)
- k těmto přílohám vznikají metadata podobně jako pro jednotlivá čísla deníků nebo klasické časopisy, ovšem na původním čísle, ke kterému příloha patřila, nezávisle - tj. pro „původní“ číslo, u kterého byla příloha, vznikne 1 popis (PSP balíček s jedním hlavním METS záznamem a ALTO XML souborem) a pro přílohu je vytvořen další 1 popis (a PSP balíček s METS záznamem), jako by šlo o běžný samostatný časopis
- příloha se pak popisuje jako číslo (Issue)

- příloha mívá svou vlastní číselnou řadu odlišující se od číselné řady výtisků, ke kterým patří.

Kromě přílohy k jednotlivému číslu periodika může být vytvořena také **příloha celého ročníku**. Tato příloha je popisována podle pravidel pro úroveň SUPPLEMENT, nicméně, fakticky v psp balíčku nahrazuje úroveň ISSUE. S těmito psp balíčky bude nakládáno při procesu přijímání do uložště NK jako s běžnými balíčky.

Kdy se příloha nepopisuje jako příloha?

i. Pokud je příloha součástí čísla (uprostřed výtisku bez vlastního stránkování – paginace, nebo pokračuje-li text z čísla v „příloze“ nebo obráceně), nevyčleňuje se jako samostatný výtisk a nepopisuje se jako příloha. v případě, že se v rámci jednoho ročníku však střídá stránkování – průběžné – samostatné - řeší se individuálně po dohovoru s vlastníkem-zadavatelem.

ii. V případě, že se jedná o skládačku a nerozřezává se (nedochoval se dokument v úplnosti), použije se dopočítané číslování, a buď se vloží jako další strana základního čísla, či přílohy nebo pokud je to evidentně samostatný výtisk, uvede se název a číslování se provede pro celou stranu (v takovém případě se nezapisují strany skládačky). Pokud se zpracovává samostatně, pak se jednotlivé strany rozřežou a poskládají se tak, jak vyšlo v původní podobě.

4. Popis ročníku

Informace o ročníku se zapisují do MODS úrovně ročníku.

```
<mods:mods ID="MODS_VOLUME_0001">
  <mods:titleInfo>
    <mods:partNumber>45</mods:partNumber>
  </mods:titleInfo>
  <mods:genre>volume</mods:genre>
  <mods:originInfo>
    <mods:dateIssued>1951</mods:dateIssued>
  </mods:originInfo>
  <mods:identifier type="uuid">b6edddb3-51b6-4703-9585-fb9b9bfa858a</mods:identifier>
</mods:mods>
```

4.1 Číslování ročníků

Číslo ročníku je uváděno vždy arabskou číslicí.

Každý ročník popíšeme zvlášť (měl by mít svou samostatnou datumovou reprezentaci v K5), s výjimkou ročenek či ročníků, kterých vyšlo více v jednom roce (popíšeme dohromady z důvodu sjednocení datumových údajů v K5).

Pokud se jedná o svazek zahrnující více ročníků, každý se zpracuje samostatně. Příklad: svazek časopisu Květy, obsahující ročníky 45-48 bude zpracován jako čtyři samostatné ročníky.

Pokud se ovšem jedná o záměr vydavatele, tj. pokud více ročníků v jednom svazku vyšlo originálně jako dvojročník či víceročník (například v případě vydání více ročníků po pauze ve vydávání), popíší se dohromady. Číslo ročníku se v tomto případě bude popisovat jako dvě čísla oddělená spojovníkem (např. 51-52).

Každý ročník popíšeme zvlášť (měl by mít svou samostatnou datumovou reprezentaci v K5), s výjimkou ročenek či ročníků, kterých vyšlo více v jednom roce (popíšeme dohromady z důvodu sjednocení datumových údajů v K5).

Pokud není uvedeno číslo ročníku a nelze ho ani dopočítat, bude v tomto případě zapsán rok vydání ročníku (ročenky, sborníky).

Je-li uvedeno nesprávné číslo v celém ročníku, do poznámek u ročníku se uvede: [chybný údaj v číslování ročníku](#) a do čísla ročníku se uvede bez závorek údaj správný (dopočítaný, bez závorek).

```
<mods:physicalDescription>
```

```
  <mods:note>chybný údaj v číslování ročníku</mods:note>
```

```
</mods:physicalDescription>
```

Pokud začnou být ročníky daného titulu v průběhu let číslovány znovu od č.1 až „x“ (2x shodná řada ročníků) vždy uvedeme co je natištěno, pouze je třeba shodně očíslovaným ročníkům vždy přidělit různá UUID

Vícenásobné číslování ročníků

Pokud jde prokazatelně o jeden titul (bylo přiděleno jedno ISSN) a jsou chyby v číslování ročníků časté nebo se neustále mění, pak je lepší nevyplňovat údaj o ročníku, ale pouze rok. Rozhodnutí je vždy na vlastníkově-zadavateli. Je také možno v poznámce na úrovni titulu upřesnit informace o novém i starém číslování.

```
<mods:physicalDescription>
```

```
  <mods:note>původní značení ročníku 1; nové značení ročníku 15</mods:note>
```

```
</mods:physicalDescription>
```

4.2 Datum vydání

Zapíše se pouze rok (nepoužívat ani den, ani měsíc), např. [1925](#).

Pokud jeden ročník vycházel v průběhu dvou let, datum vydání bude zapsáno takto: [1925-1926](#) (byť by v prvním roce vydávání vyšlo jen 1 číslo).

4.3 Defekty ročníku

Vady ročníku se zapisují do poznámky k ročníku a patří sem veškeré defekty vztahující se k číslům (výtiskům) - zásadně v číselné posloupnosti s možností sdružovat zápis. Zapisují se pouze celá chybějící čísla nebo přílohy, ne strany. Pro zápis těchto vad je použita jednotná terminologie:

- nekvalitní a poškozená předloha;
- č. 6 není k dispozici;
- večerní vydání č. 18, 19, 20 není k dispozici;
- č. 54 příloha není k dispozici
- nekonistence v číslování ročníku

Mezi jednotlivými zápisy je vždy středník, např. [č. 6 není k dispozici; nekvalitní a poškozená předloha](#).

5. Popis titulu

Informace o titulu se přebírají z knihovního katalogu ze záznamu MARC 21. Připisují se pouze poznámky o fyzickém stavu dokumentu a chybějící ročníky a čísla, pokud je to zjištěno až při digitalizaci.

Chybějící roky/ročníky budou zaznamenány do poznámek periodika (vždy první v pořadí), např.:

[r. 1823-1827, 1831, 1833 není k dispozici](#)

Případně známé datace i ročníků: [r. 1823–1843, 1831, 1833 - ročník 1 – 5, 9, 12 není k dispozici](#) (na výslovné přání zadavatele vlastníka).

Případně jen neznámé datace: [ročník 1–5, 9, 12 není k dispozici](#)

Dvojitě číslování ročníků

V poznámce titulu bude zapsána informace o dvojitě číslování ročníků: Např. [od roku 1926 nové číslování ročníků](#).

Možný příklad zápisu (jde o to zaznamenat, jak se ročníky značily):

Pozn.: Podmínkou je, že se jedná o jeden titul dle ISSN (nemáme na mysli dokument se stejnou signaturou!):

[<note>](#)dělnický čtrnáctideník, v průběhu několikrát mění název, číslování čísel i ročníků;

r. 1906 - 1915 vychází pod názvem Pochodeň ročník 1 - 10;

r. 1916 - 1917 přerušeno vydávání;

r. 1918 pouze č. 1 z 14.11.1918 pod názvem Podkrkonošské noviny ročník 1;

r. 1919 od č. 1 - 21 z 5.6.1919 pod názvem Podkrkonošské noviny ročník 2;

r. 1919 č. 22 - r. 1932 pod názvem Pochodeň ročník 2;

r. 1933 od č. 1 - 45 [9.11.1933] pod názvem Nová Pochodeň ročník 3;

r. 1933 nové číslování od č. 1 [10.11.1933] návrat k původnímu názvu Pochodeň s

novým značením ročníků i čísel;

r. 1939 - 1944 přerušeno vydávání;

r. 1945 pokračuje Pochodeň s novým značením ročníků současně se starým [navazuje na první

ročník z roku 1906];

[</note>](#)

6. Další

6.1 ISSN

Obecně se řídíme vždy knihovním katalogem NK a MZK, případně katalogem ISSN. Většina informací tohoto typu je v něm uvedena.

Pokud je ISSN rozdílné a titul měl předchozí nebo následný titul (uvedeno vždy v agentuře ISSN viz <http://www.issn.cz>), pak příklad zápisu může být:

<note>předchozí titul Věstník obecní Královského hlavního města Prahy ISSN 1801-2248; následný titul Věstník hlavního města Prahy ISSN 1801-2264;</note>

Může se vyskytnout i tzv. „nespecifikované propojení“. Opět bude uvedeno na stránkách agentury ISSN a zápis může být:

<note>nespecifikované propojení s titulem Věstník obecní Královského hlavního města Prahy ISSN 1801-2248;</note>

Pokud není ISSN uvedeno, zapíše se n a číslo první zakázky daného titulu, např. pro titul, který začíná zakázkou č. 20135, bude zápis vypadat takto:

<note>n20135 (jedná se o výjimku a zpracovatel musí trvat na jeho dodání)</note>

6.2 Jazyk

Jazyk, ve kterém byl daný titul vytisknut, se uvede malým tiskacím písmem příslušnou mezinárodní zkratkou (tři písmena). Opět se řídíme informacemi z katalogu, ale je možné dopsat informaci o dalším jazyku, pokud je část dokumentu (např. úvod, resumé) napsána v něm.

Jazyky jsou uvedeny kódem podle standardu ISO 639-2, který je dostupný zde: http://www.loc.gov/standards/iso639-2/php/code_list.php

Např.:

cze čeština

ger němčina

slo slovenština

fre francouzština

6.3 Jiný titul ve svazku

Pokud se stane, že je k danému titulu zařazen titul zcela jiný (byl omylem svázán nebo vyšel jako reklamní číslo s daným titulem) – tento jiný titul (např. s názvem *Vetřelec* z roku 1859) se zpracuje zvlášť, pokud je to možné a má záznam v katalogu. Je to na rozhodnutí vlastníka - zadavatele.

6.4 Cenzurovaná vydání

V případě, že je stejné číslo periodika vydáno vícekrát jako po cenzuře opravené vydání, popíše se tyto výtisky jako typ vydání: „special“ a číslo vydání bude doplněno o písmeno abecedy podle známého pořadí vydání výtisků. To znamená, že necenzurované vydání bude označeno např. jako „2A“, zatímco po cenzuře opravené vydání jako „2B“. Ve všeobecné poznámce hlavního metu by pak u opravených vydání měla být uvedena hodnota „po cenzuře opravené vydání“.